

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és eszaki egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETESEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilvánt. sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATÁRSASÁG (az aradi és eszaki egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Papi forradalom.

Arad, augusztus 3.

Ha majdan a késői utókorban a XIX-ik század szociális forradalmi irányzatainak terjedését és e terjedés okait fogják a történészek méltatni, ezen okok között első sorban fognak a hatalmukért remegő autokratikus kormányok, a hierarchia és a főri rend szerepelni, a kik a demokraczia, a szabadelvűség, különösen azok hordozója, a polgári közép osztály ellen a proletariátus gonoszágát és szenvedélyeit s a kisbirtokos parasztság önző tudatlanságát játszották ki, s állambontó elemekből az ő támogatásával országos pártok szervezkedését mozdították elő s azok képviselőivel benépesítették a törvényhozás teremt.

E nevezetes történelmi tény igazolásánál bizonyára nem fog hiányozni az utalás a hazánk közéletében még folyton tartó egyházpolitikai mozgalmakra, a melyek különösen alkalmasak kézzel foghatólag bizonyítani, hogy épen a hagyományos rend, a historiai jogok, az államhatalom tekintélyének megóvása- és ápolására hivatott körök és tényezők feledtek meg Isten által reájuk bízott szent hivatásukról, s követtek el mindent, hogy a társadalom megbontásával hatalmi céljaikat szolgálják.

Mert például még a történelem tanúságtételére sincs szükség, hogy már most konstatálható legyen, miként a magyarországi kulturharcot a Vatikán indította meg a végből, hogy hazánkkal egyszersmind Ausztriát is, mint a békeliga sarkkövét pozíciójából kizökkentse, vagy legalább is politikailag nullifikálja.

Kegyetlen és gonosz politika, mely azonban szörnyen meg fogja magát első sorban azokon bosszulni, kik nem átalították önző terveik kivitelére hozzá folyamodni. Be fog rajtuk teljesülni a regék tanúsága, hogy a kik a szellemeket idézték, nem tudtak többé fölöttük uralkodni.

A kulturharc nálunk tudvalevőleg ugy keletkezett, hogy egy törvény keresztülvitelére hivatott rendeletnek, melyet a magyar kath. egyház fejével egyetértően a főpapság ajánlott, sőt fogalmazott, az alsó papság körében Róma bujtogatására mind több- és több helyütt felmondották az engedelmséget. Majd Simor primás halálával a pápai udvar nyiltan kilépett az izgatás terére; a felekezeti béke és társadalmi rend további fenntartásának emberét, a magyar kormány bizalmasát, dezavualta s a kegyvesztésnek botrányosan nyilvános jeleivel küldte haza Rómából s megtagadta kineveztetését az üresedésben levő primási székre. Ismeretes az új primás nyilt hadüzenete, melyet a Szent-István társulati közgyűlés alkalmával az elnöki székben *Par* jelszó alatt enunziált, s melynek engednie a magyar főpapság elég gyöngye és meggoldolatlan volt. Örökre emlékezetes marad a főrendiház ülésének az a kínos jelenete, midőn Csáky Albin gróf Hornig püspökre ráolvasta, hogy azon rendeletet, a mely ellen ép oly dühös támadást intéz, ő maga fogalmazta. Ugyanakkor figyelmeztette a magyar miniszter ama jóslatszerű szavakkal a főpapságot, hogy az alsó klerus körében forradalmi mozgalom van terjedőben, mely egyelőre a magyar törvények végrehajtása ellen működik, de majd idővel magával a főpapsággal is szembeszáll.

Azóta már évek multak; az időközben beterjesztett egyházpolitikai törvényjavaslatok ellenében a főpapság csatlakozott az ultramontán pápai zuávok által vezérelt forradalmi mozgalmakhoz, memorandumokat készített és terjesztett a korona elé, részt vett a kath. népgyűléseken s latba vetette egész roppant erkölcsi és anyagi hatalmát arra nézve, hogy a törvényhozáson ama javaslatok, melyek egyedül nyújtandottak utat és módot a felekezeti béke helyreállítására, megbukjanak.

A csatát a feudál-klerikális liga elvesztette, a nemzet zömének akaratnyilvánulása impozáns módon manifesztálódott, a korona maga sietett szentesíteni azt, s meghajolt előtte végül a főrendiház is.

Ekkor a főpapság elérkezettnek látta idejét beszüntetni a harcot, hogy béke legyen az országban, s ne fadjon az izgalom vallásháborúvá, melynek ugyis csak a katolikus egyház vallaná kárát.

Azonban a felidézett szellemekkel a főpapság, ugy látszik nem tud többé megbirkózni, s az alsó klerus körében megindult forradalmi mozgalmat a főrangú pápai zuávok valódi gerilla harcczá akarják szervezni a főpapság nélkül — sőt ellene.

Zichy Nándor gróf nyilatkozata, melyben dezavualja Apponyi gróft, a mért az egyházpolitikai harcot befejezettnek nyilvánítja, a nagytapolcsányi ujdonsült hercegi pártvezér, a ki a nyitra-ujlaki papsággal a középpárt megalakulását enunziálta, a Magyar-Állam dühös támadásai a főpapság ellen, mindmegannyi bizonyítékát képezi annak, hogy a keresztet, me-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Bokréta-táncz.

— Hirschfeld novellája. —

Az „Aradi Közlöny” számára fordította:

Ureles Darinka.

(Vége.)

— Herman! — hallatszott a szegény leány segélykiáltása; s czélját nem tévesztette. Valami rendkívülitől tartva ült itt Wendenstein, minden perczen tette készen. A szerelmesek ösztöne megsugta neki, hogy az imádott leány veszélyben forog. Egy ugrással ott termett, a többi körülötte ülő uraktól követve, az ajtónál, felnyitotta annak szárnyait s szemben állott a rettenetes valósággal, látta a halálra rémült, majdnem meredten álló lovaszt. Berottó éppen futni akart, de Wendenstein oroszlanerővel ragadta meg, bár az körmeit karjaiba furta s a többi belépő felé lödítette, kik a vérszomjas embert megköztették. A hadnagy a szerenésletlen áldozathoz rohant, ki mozdulatlanul feküdt a földön, csakott szemekkel s görcsösen összeszorított kezekkel. Szívére hajtotta fejét.

Juliette — rebegték alig hallhatólag ajkai. — Juliette, — a mert a szeretett leány nevének kiejtésére összereszt, felujjongott.

— Ő él, megmentettem a haláltól.

A köpeny, melybe Juliette a lovaglás után szokta magát burkolni, ott feküdt mellette. Minden további nélkül Wendenstein betakarta vele az eszméletlenül fekvőt s bevitte a derék szomszédokhoz. Az orvos, a legjobb ápoló, rögtön ott termett. A hadnagy a szomszéd szobában várta a tudósítást, kedvezően hangzott s ő nyugodtan távozott boldogsággal arcán és szívében.

Már elütötte a tizet, midőn Eversmann a királyi dolgozószoba ajtaját felnyitotta s Artagne udvari bankárt jelentette.

— Beléphet — parancsolá a király — s a másik két idegen ide rendelt személy megjelent már?

— Pontosan jöttek, Fölség s nagyon csodálkoztak, hogy Fölséged várótermében találkoztak.

— Hiszem; a bankárral jöjjön a hölgy, a hadnagy csak azután.

Néhány perczel később az uralkodó előtt álltak az odarendeltek. Juliette még igen halvány s láthatólag még nagyon gyenge, de egyszerű ruhájában igen kedvesnek és szerénynek tűnt fel.

Frígyes barátságosan üdvözölte a leányt s azután a bankárhoz fordult.

— D'Artagne, tán hallotta, hogy összees-

küdtek ellenem, s hogy e fiatal leánynak köszönöm megmenekülésemet. Egy fél tucat ama gyalázatosak közül már fogoly, a főkomposok természetesen már eltűntek s tudják magukat ártatlanoknak tenni. Szeretném megmentőmet, kinek erényességeért jót állok, megjutalmazni. Neki jóhangzásu névre lenne szüksége, ezt adnék én neki. D'Artagne — s kezét a bankár vállára tette — ön magában áll, vegye a leányt magához, ő igen jó, ön nem fogja megbánni. Királya kéri, tegye meg érte!

— Fölség — mondá Juliette alig hallhatólag, elfojtott zokogás közben.

A király nem figyelt reá, mert a bankár vette át a beszéd fonalát; alig rejthető benső küzdelem után.

— Boldog lennék, ha fölséges Uram óhajtatását teljesíthetném, hisz ez ifju hölgy nemeségéről beszél most mindenki. De én nem tehetem, szent okból nem, nekem is van leányom!

— Ah! — mondá meglepetten a király, — talán ez magyarázza lehangoltságát, névtelen gyermek?

A bankár tagadó mozdulatot tett. Jobb lenne, ha sirjában tudnám. Korán özvegy lettem — folytatá a király kérdő tekintetere, — minden boldogságom gyermekem volt, ki alig tölté be harmadik évét.

lyet a főpapság a templomokba helyezett vissza, a *káplánok* kiakarják onnan hurcolni a forumra, hogy — verkedjenek vele.

Nos, jöjjenek csak; nem félünk tőlük; nem azért mintha kicsinyelnék azt az óriási hatalmat, melylyel a magyar kath. klerus rendelkezik, hanem azért, mert tudjuk, hogy — *kevesen vannak* e klerus körében azok, kik a magyar társadalom felbontása és a magyar nemzeti állam megbuktatásához segédkeznek késznek nyújtani. Eddig is inkább a nemzetiségi vidékeken nemzetiségi és kétes hazafiságu papocskák lobogtatták a fekete zászlót a haza és közszabadság ellen, és ha akadnak közöttük olyanok, akik rendet csinálni behívják Magyarországra a pápai legatust, lesznek még többen, ha más nem, hát az apostoli magyar király, aki megmutatja majd, hogy merre van az ut Szent István birodalmából — *kifelé*.

BELFÖLD.

A román kérdés.

Hieronymi erdélyi utjáról az újvidéki *Nase Doba* a többek között ezeket írja:

Nem helyeselhetjük az erdélyi románok azon eljárását, hogy kikerülték a miniszterrel való minden találkozást és érintkezést. Lehet, hogy élő szóval többet tudtak volna kivinni, mint memorandumokkal s iratokkal. Annál is inkább kellett volna a románoknak érintkezésbe lépni a miniszterrel, minthogy a magyar kormány tette meg az első lépést a kiegyezés útján. E kezdeményezés a magyar kormány részéről annál nagyobb horderevével jelentőséggel kell, hogy bírjon, mert a magyar ellenzék, különösen Apponyi pártja, sokon vette ezt a lépést, mivel szerintük Magyarország méltóságán csorba ejtetnék, ha a kormány tárgyalásba boosátkoznék a nemzetiségi férfakkal. Ebből a nemzetiségek láthatják, hogy mire lehetnének elkészülve, ha a jelenlegi kormányt az Apponyi-párt vagy függetlenségi párt váltaná föl. A kormány megtette az első lépést az egyetlenségek kiegyenlítésére s dicsőretet érdemel a nemzetiségek részéről. Sajnáljuk, hogy a kormány elutasított a most szemére vehetné a románoknak, hogy minden közeledést meghússítottak.

„Megyünk a királyhoz.”

Az alsó róm. kath. klerus egy részének kedvenc lapjában, a „*Magyar A-lamba*” nap-nap után jelentek meg cikkek, melyek a papságot arra harangurozták, hogy a polgári házasságról szóló törvényja-

vaslat szentesítése előtt ő Felségét nagy deputációval felkérnék, hogy azt ne szentesítse.

A képviselőház és főrendiház együttes akaratnyilvánításával szemben ilyen deputációt ő Felsége egyszerűen nem fogad s ott lesznek a róm. kath. deputátus lelkészei, a hola - renitens oláhok. Ezzel tisztában van ma már a kath. klerus higgadt nagy része. Maguk az indítványozók is kezdik belátni elhamarkodott magatartásuk szerencsétlen jellegét. Elutasítva lenni mint tolatók az apostoli királytól, a róm. kath. egyháznak Magyarországon legfőbb patronatásától! És e mellett kitenni magukat annak, hogy a kath. klerus nagy többsége, és pedig élükön az egyedülilletékes főpásztorokkal, az érsekek és püspökökkel, odakiáltásuk nekik a bitortást, mert törvényszerű mandátum nélkül mertek felmenni a királyhoz és ott blamálni — nem magukat, kikkel senki sem törődik, hanem azon felszentelt állást, melyet az Isten kegyelméből elfoglaltak.

Ilyen akciót csak a püspöki karnak volna szabad kezdeményezni. Az a kath. pap, a ki a püspöki kar ellenére meri magát feltolni az egyház állítólagos sérelmei megvédésére és az egyedülilletékes püspöki kar ellenére mer külön egyházpolitikát inauguralni: — az egyház-zfegyelmi vétséget követ el, s mint ilyen már eo ipso nem állhat élére semmi néven nevezett ilyféle deputációnak.

A róm. kath. egyháznak hierarchiai szervezete a püspökökre bizza a kath. egyház érdekeinek megvédelmét. És e védelmet a magyar kath. püspöki kar — az ellenfeleket is tisztelettel eltöltött — becsületes nyíltsággal, határozottsággal és bátorsággal teljesítették. A kath. egyház Magyarországon nem szorul deputációsális gyenge karokra, a régi kipróbált oszlopok helyett.

Reméljük, be fogják látni ezt a királyi deputációt több hévvel, mint ésszel tervelők, és engedelmeskedni fognak püspökeiknek és a — józan és zne k.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 760.4 milliméter, délután 2 órakor 759.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $9^{\circ} + 18.3$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 28.4$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DN. 4. délután 2 órakor D. 3. Felházat: reggel derült, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Az elnökgyilkos pöre.

— augusztus 2]

Casario Santonak, az elnökgyilkosnak bünpörét — mint táviratainkban már jeleztük — csütörtökön kezdte tárgyalni a lyoni esküdtszék.

Casariot hajnali ötödfél órakor erős fedezet mellett szállították a Pál-fogházból az igazságügyi palotába. A palota előtt egy zászlóalj katonaság állt. A belső helyiségekben lépésről-lépésre őrségek cikáltak, kívül az utcán pedig a kora reggel daczára, álldogált néhány kíváncsi.

A tárgyalás előtt Duvreuil ügyvéd és Casario közt hosszabb beszélgetés folyt. Casario tegnap így kiáltott fel czellájában:

— Egy védőt már elkergettem. Azt a Todreitert, aki engem erővel örültnek akart nyilvánítani és az egész családomat a bolondok házába akarta csuktatni. Duvrauil ügyeljen magára, mert amint észreveszem, hogy egy árva szóval is az én alapelveimet akarja bolygatni, megrázom a fekete tallárját és ha mégsem hagyja abba, akkor fel fogok kiáltani: hogy ez az ember áruló. Határozottan megparancsoltam neki, hogy jelentse ki, hogy én az ideáломért küzdök.

A kihallgatandó tanúk közt van Casario-nak egy lyoni volt lakásadója, Stragiotti, a kinél Casario Cometti álnév alatt tizenkét napig lakott. Stragiotti később Cetteben legbensőbb barátja volt Casariónak. Annyira jó barátok voltak, hogy a mult februárban apró hirdetés jelent meg egy anarchista ujságban, mely így szólt:

„Casario keresi kompanistáját Stragiottit.” A rendőrség azt hiszi, hogy Stragiotti szintén tudott a merényletről, sőt a megfigyelő szerepét is neki tulajdonítják a merényletnél.

A tárgyalást nagy érdeklődés közt kezdték meg.

Az igazságügyi palota körül a legmeszebb menő rendőrintézkedéseket tettek, nehogy illetéktelen ember juthasson be a palotába.

Az esküdtszék terme meglehetősen keskeny. A karzat legnagyobb részét az egész Franciaországból idesereglett ujságírók foglalják el.

Brailaeról, a törvényszék elnökéről, azt beszélük, hogy az ujságokkal szemben a legliberálisabban fog eljárni s az egész tárgyalás közlését megengedi. Csak Casario utolsó beszédének közlését fogja megtiltani.

Duvreuil védő semmi esetre sem fogja megkísérteni, hogy örültséget, vagy más öröklött betegséget hozzon fel Casario védelmére.

A vádlott.

Ot zsandár kíséretében jön be Casario a fegyenczek ruhájában, fején a szürke sapkával, bizonytalan, réveteg szemekkel néz körül és leveszi sapkáját.

Gazdaasszonyt vettem házamhoz, ki gonoszágát a hízeltés álarozával takarta. Ő nőmmé akart lenni, de belátta, hogy gyermekemet sohasem fogom mostohára bizni. Midőn egy utamból hazaértem, lánykám eltűnt; tetetett fájdalommal, könyzapor között tudatta velem, hogy a gyermek a közeli erdőbe mehetett s ott eltévedvén, ellophatták, vagy más baj érthette. Leküzdteni iparkodtam kétségbeesésemet, kerestem gyermekemet; hiába akart e nő vigasztalni s szavaival szívemre hatni, csak a keserűség maradt számomra, midőn már reményt vesztettem. Két év mult el, az asszony halálos ágyához kéretett, szlütötte, Istentől való félelmében bevallotta bűnét. Ő adta oda lánykámát vándorló cigányoknak, tegyék el láb alól messze innen, azt híven, így czélt fog élni. Felség — tette hozzá zokogva — szegény atyai szívem még nem is remél.

A fiatal leány elkialtotta magát, a fejedelem jelentőségeljesen nézett reá.

— Különös — mondá oly hangon, mely elárulta megnatottságát — e leány sem született a vándorló csapatban, mint nekem Wendenstein elbeszélte. Egy becsületes ember, egy vándor cikrusztársaságnak vezetője, megkönyörült rajta s megvette a cigányoktól. — Nem maradt nála éppen semmi jel, mely kitérő felvilágosítást adhatna?

— Nevelő atyám csinos ezüst keresztet

talált nyakamon világos kék szalagon — viszonzá a kérdezett. — Midőn felnöttem, a derék férfiu az én gondjaimra bizta az egyedüli lánczszemet, mely sohasem ismertenyémhez fűz, azóta mindig magammal hordom, ime itt van!

Egy szinehagyott szalag, fényvesztett, jelentéktelen, kicsiny kereszt elég volt, hogy mérhetetlen boldogság okozója legyen.

— „Leányom!”

— „Apám!” — s mindent felejtve átölelték egymást, mintha sohasem akarnának többet elválni.

A király választá el őket egymástól s a csengetyű hívó szavára elősiető szolgának Wendenstein hadnagy behívását parancsolta.

— Jöjjön közelebb — szolt a belépő Wendenstein felé fordulva, ki katonás magatartással a küszöbön maradt, — e leánynak hálával tartozom, gondoskodtam róla, de önről sem feledkeztem meg. Bankáromnak d'Artagnenak, e derék gazdag embernek, csinos, szép leánya van, vegye őt nőül s én tőlem meg százdosi kinevezést. Megegyeztünk, mi?

— Főlség! — határozottan s nyugodtan hangzott az ifju tiszt válasza — én nem cselekedhetem szívem és lelkiismeretem ellenére. Főlséged kegyének elvesztése egész éltemen át árnyékként fog kísérni, de nem tehetek másként. Juliette lesz nőm s én — mondá

akadozva, mintha könnyeit akarná elfojtani, — s én a hadi szolgálatból kilépek.

— Daczos! — mondá jókedvűen a király. Vegye hát el Juliettet, de vele együtt a többi felajánlott dolgokat is el kell vennie, mert az elrabolt gyermek megtalálta atyját, ezitt a boldog d'Artagne ur s most mehet s köszönje meg a mindenható Istennek, hogy mindezt ily kegyesen rendezte el! . . .

Sulyos börtönben tölték napjaikat az összeesküvők s életfogytiglani fegyházban a nyomorult Berottó.

Az összeesküvés oka az volt, hogy Franciaország Ausztria ellen szövetkezett Angolországgal s Hollandiával, mely szövetségnek éppen nem volt előnyére a fiatal porosz fejedelemnek nyíltan bevallott s a főhadur iránt táplált mély tisztelete, ki készen volt mindenkor pénzzel és seraggal segíteni a császárt esetleges háboru esetén.

Ez okból alakult, nagyrészt haszontalan kalandorokból, egy szövetség, melynek célja volt a fejedelmet elfogni s pazar jutalomért vagy öt, vagy irásbeli nyilatkozatát, fejedelmi hatalmaknak kiszolgáltatni. Berottó volt eszközük, Juliette bátorsága s feláldozása megmentették a királyt s alapítói lettek saját boldogságuknak.

Szemei mélyen fektűznek, orra hegyes, állkaposai erősek. Arca csupasz, bajusza csak most kezd peyhedzeni.

Elnök figyelmezteti Caseriót, hogy joga van az eskütekkel szemben visszavetési joggal élni. Caserió szemeit a jegyzőkre szegezi és arca gyakran ideges rángatózást mutat. E közben felolvassák a vádlezleket és behívják a tanukat.

A vádlevél.

A formáliák elintézése után az ügyész előterjeszti a vádiratot, mely így szól:

Junius 24-én rendezett ünnep alkalmával Carnot, a francia köztársaság elnöke, egy gyilkos tőre által megöletett. A gyilkost, Caserió Giovanni Santo-t, tette után azonnal elfogták. Ekkor a vádirat elbesséli az egész gyilkosság lefolyását. Az elnök mellettült a kocsiiban Borius tábornok és lyoni maire. Egyszerre előtört a tömegből egy egyén, felugrott a kocsi lépcsőzetére és jobbjával az elnök melle felé szűrt, a ki nek kísérői nem láttak mást, mint egy darab papírt, mely egy pillanatig az elnök ruhájára lát-szott tapadni s a melyről azt hitték, hogy kérvény. A gyilkos ezután elmenekült, át akart törni a sorfalat képező katonaságon, de egynehányan tolvajnak tartva, megragadták, mire a rendőrség letartóztatta. E közben Carnot kocsija néhány lépést tovább haladt. Az elnök ledobta a ruháján levő papírt és erőtlentül visszahanyatlott.

A kihallgatás.

A vádlevél felolvasása után elnök jelenti, hogy Borius tábornok nem jelent meg a tárgyaláson, mire megkezdődik Caserio kihallgatása.

Az elnök: Egészséges volt ön mindig, Caserio?

Caserio: Igen.

Az elnök: Tudatában van az ön büntetőjogi felelősségének?

Caserio: En teljesen beszámítható állapotban vagyok és tettemért elvállalom a felelősséget.

Caserio valósággal érthetetlenül hadar francziául és sokszor az olasz nyelvvel segíti ki magát. Gyakran intéz kérdéseket a tolmácsokhoz, mert az elnök franczia beszédét nem érti.

Az elnök: Ön elhagyta a családját, a mely hiába igyekezett önt az anarchiától távol tartani.

Caserio: Én szeretem anyámat. De az én családom az egész emberiség, s minden ember az én családom.

Az elnök: Ön ismeri a fő olasz anarchiatákat?

Caserio: Ha ismerem is, nem fogom őket megnevezni. Nem vagyok én rendőr?

Az elnök: A rendőrség kötelességét teljesíti.

Caserio: Én is kötelességemet teljesítem. Ne kérdezzenek engem büntársaimról.

Az elnök: Ön elhagyta hazáját, csak azért, hogy katona ne legyen.

Caserio: Az én hazám az egész világ.

Ezután felmutatták azt a tört, melylyel a vádlott Carnot-t meggyilkolta. Caserio megismeri gyilkos szerszámját s azt mondja, hogy azzal ölte meg Carnot-t.

Azután elmondja Lyonba érkezésének körülményeit. Mikor a tőzsdeépülethez ért, melyben a Carnot tiszteletére tartott lakomát tartották, 8 óra volt.

Az elnök félbeszakítja ezzel a kérdéssel: Nem gondolt ön arra, hogy junius 24-ike ünnep az olaszokra nézve, emléknapja annak a korszaknak, mikor lombardia csatáterein francia és olasz vér tolyt, a solferinói csata évfordulója. (Szenzáció a hallgatóságban.)

Caserio: Epp azért, a polgárháboru emléknapja volt. (Nyugtalanság.)

Caserio a legnagyobb nyugalommal beszéli el, hogy hogyan követte el a büntetést; Carnot, mikor feléje közeledett, barátságosan

nézett reá. Ez a mélyreható tekintet hatással volt reá, mikor kezét emelt az elnökre. (Nagy mozgás a hallgatóságban.) Caserio hozzáteszi: Anarchista vagyok és gyűlölöm a bourgeoisie-t. Se vezetőm, se büntársam nem volt és a magam szántából követtem el azt, amit tettem.

Az elnök: Ön nemcsak egy államfőt gyilkolt, hanem egy becsületes embert, egy családapát is.

Caserio: Családapák voltak azok az anarchisták is, mint például Vaillant, akiket Carnot megölt.

Ezzel Caserio kihallgatása véget ért. A vádlott cinikus feleletei visszataszító hatással voltak a hallgatóságra.

A tanuk.

Ezután a tanukihallgatás vette kezdetét. Az első tanuk, köztük Voisin tábornok, Lyoni katonai parancsnok, semmi újat sem mondanak.

Borius tábornok kijelenti, hogy egy idő óta számos fenyegető levél érkezett az Elysébe, melyeket a rendőrségnek adtak át. Borius tábornok azt mondja, hogy ő volt az, a ki a kocsi mellett lovagló tisztnek megparancsolta, hogy menjen hátra, mert a lova nyugtalanodott és a kocsi igen alacsony volt.

Höttinger kapitány és Delpoch hadnagy a 7. vértés-ezredből előadják, hogy nekik az volt a feladatuk, hogy megakadályozzák az elnök kocsija körül való tolongást. A szurás oly gyorsan történt, hogy ők alig vették észre a gyilkost.

Rivaud rhonemegyei prefektus azt mondja, hogy ő megtett minden óvintézkedést, de soha semmi elővigyázat nem képes megakadályozni egy elszánt embert abban, hogy áldozatára lesújtson.

Pouzet dr., a ki Carnot-t ápolta, tizes felvilágosítást ad a sebről és a műtétről, a melyet eszközölt. Több más tanu kihallgatása után, a kik semmi újat sem mondtak, a kihallgatás folytatását másnap délelőttre halasztották.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 4. —

Változó felhőzet. — Meleg. — Zivatarok.

Aradmegye belvizrendezése.

— Saját tudósítónktól —

Kisjenő, augusztus 2.

Az aradmegyei ármentesítő és belvizszabályozó társulat által készített pogányéri lecsapoló csatorna tervezete ellen történt felszólalások következtében a kérdéses munkálatok szabályszerű tárgyalása július 30-án volt Kis-Jenőn, a főszolgabírói hivatalban. A tárgyalás reggel 9 órától délután 5 óráig tartott, az érdekelt birtokosok és községek élénk részvétele mellett. A tárgyaláson megjelentek: Szathmáry Gyula alispán, Péczely Elek kisjenői főszolgabíró; az aradmegyei ármentesítő és belvizszabályozó társulatigazgatósága képviselőiben: Králitz Gyula dr. igazgató, Ujj János és Wannisch Gyula mérnökök; a gyulai magyar királyi folyammérnöki hivatal, a József-nádor-malomcsatorna-társulat igazgatósága, az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága, az országos magyar királyi vasuti és hajózási felügyelőség, Erkel János, mint a nagypéli és a kisjenői főhercegi uradalom, mint a siklói malmok tulajdonosai, továbbá Tagányi István, herceg Sulkovszky és a kereki uradalom képviselőiben Vörös Vidor dr. és Mitler Izidor dr. ügyvédek, az előbbi Lonovics Ignác az utóbbi Mitler Miksa simándi birtokos képviselőiben, Gyula-Varsánd, Nagy-Pél, Székudvar, Erdőhegy, Csintye, Szinitye, Zaránd, Simánd, Ó- és Uj-Szent-Anna, Ó- és Uj-Fazekas-Varsánd, Kerek, Pan-

kota, Galsa, Világos, Ottlaka és Sikló községek előjárói és birtokosai.

Szathmáry Gyula elnök felhívja a jelenvolt műszaki tanácsost, Szarvasyt, hogy a létesítendő csatorna elölját és irányát mutassa be az értekezletnek.

Szarvasy kijelenti, hogy a létesítendő csatorna célja a Nádor-, valamint bugyéri-csatorna belvizeit levezetni és Csintye község mellett összegyűjteni. Egyben bemutatja a csatorna térképét.

Ujj, a Körösszabályozó társulat mérnöke azt bizonyította, hogy a létesítendő csatorna senkinek kárt nem fog okozni, hanem ellenkezőleg, a birtokosok és a községek érdekeit fogja előmozdítani.

Sikló község képviselője semmi körülményekre között sem hajlandó magát az érdekeltségbe belevontatni, mivel jégzajlás alkalmával a péli és sikló malom veszélyeztetve volna és a bugyéri szilip megsemmisítették.

Szarvasy műszaki tanácsos műszakilag demonstrálja a két csatorna egymásra való hatását és befolyását, mert a Körösnek az 1887. évi áradása alkalmával tapasztalt legmagasabb vizállását is képes a bugyéri csatorna visszaduzzasztani.

Ottlaka község képviselőjének technikai aggályai vannak, amennyiben azonban ezek eloszlatatnának, hajlandó a tervezett munkához hozzájárulni. Szarvasy erre megjegyzi, hogy a bugyéri csatorna csak kétszer volt elzárva, mert a vize a földben maradt. A Körös vize legfeljebb 2—3 méterrel emelkedik, holott a vizeses Ottlakán legrosszabb esetben 3—4 méterrel emelkedik.

Králitz Gyula, a visszabályozó társulat igazgatója, biztosítja az érdekelt községeket, hogy a társulat az általa okozott károkat bármikor meg fogja téríteni. Ujj mérnök állítja, hogy a bugyéri csatorna nem bir befolyással a Nádor-csatornára. Ezzel kapcsolatosan az alispán kimutatja, hogy a csatorna vize átlag 30 centiméterrel alacsonyabban fog állani, mint a Körösé.

A malomcsatorna tárgyalásánál dr. Tagányi István, mint a pankoti és kereki uradalmak képviselője kijelenti, hogy amennyiben azt a biztosítást kapná, hogy a sikló malomnak regurgitáló vize lesz, kész a helyszínen való megjelenésről lemondani. Szarvasy hatósági szakértő szerint a regurgitáló víz vissza fog hatni a két csatornában, amely alig számbavehető magasság duzzasztaná a vizet. Tagányi elismeri, hogy a csatorna két centiméterrel duzzasztja a vizet, de ha regurgitáció lesz, akkor a víz 3—4 centiméterrel fog emelkedni; kérdi tehát, vajjon nem fogja-e alterálni a malom működését? Az alispán erre nemmel válaszolt.

Vály Lajos főmérnök, az arad-csanádi vasuti társaság képviselőjében kéri, hogy a levezetés következtében beállható károk a hidakon és vaspályán biztosítsanak.

Králitz kijelenti, hogy a visszabályozó társulat nem akar újat, mert a terv már régebben hagyatott jóvá a veszély következtében, amelyet a belvizek áradása évenként magukban rejtenek. A lecsapolás a víz feltöltését inkább akadályozza, mint előmozdítja. Felemlíti, hogy a vizár egy izben elsodorta már a Pogányér és Nadab közt lévő hidat. A vasuti társaságra a lecsapolás révén csak előny háramolhatik.

A hatósági szakértő felemlíti, hogy az 1887. évi nagy árvíz után a kisjenői főhercegi uradalomnak meg volt hagyva a hid építése és a víz lecsapolása.

Lovrich László megjegyzi, hogy ha csupán csak tisztításról van szó, azt a társulat eo ipso köteles végezni.

Székudvar, Nagy-Pél, Fazekas, Varsánd, Pankota, Galsa, Világos, Uj-Szent-Anna és Simánd községek, valamint a Bohus-uradalom képviselői erőlyesen kikelnek az érdekeltség bevonása ellen. A kereki uradalom képviselője protestál a malomcsatorna-balparti községek nevében is, hogy a tervezett lecsapolás költségeit más mint a társulat viselje, amennyiben azonban nagyobb belvizrendezés vétetnék foganatba, ahhoz kész hozzájárulni.

Králitz társulati igazgató azt mondja, hogy a társulat csak engedélyt kér arra, hogy az álló vizek összpontosítását és gyorsabb lefolyását eszközölhesse, az érdekközösségbe csak azt akarja bevonatni, akit a munka foganatosítása után az alispán arra ítél. Ma csupán az engedélyt lehet megadni, vagy megtagadni, és

kéri a vizjogi törvény 43, 50 és 79. szakaszainak alkalmazását.

Dr. T a g á n y i határozottan veszélyt lát a 79-ik szakasz alkalmazásában a községek nézve, miért is azt semmiképen el nem fogadhatja.

Végre sikerült a tervet a 43 és 50-ik szakaszok elfogadásával és a 79-ik szakasz elejtése árán nagy többséggel elfogadtatni.

Délután helyszíni szemle volt.

Tragédia.

Ha van lelkükben érzés, szivükben szánalom, olvassák el a történetem. Szomorú az ugyan és egyszerű is, mulatsí nem fognak rajta, de benne rejlik egy járásbíróági tollnok-élet egész tragikumája, egy megtörni készülő szív kimondhatatlan keserve.

A szóban forgó járásbíróági tollnok én vagyok. A történetem pedig a következő:

Megérttem már husz zord telet és tizenkilenc nyarat (a tavaszokat és az őszeket nem is számítva), de a szerelmet még nem izeltem.

Eletem ha nem is boldog, de nyugodalmassal vala; napjaimat nem háboríták meg események és lelkem hasonló volt egy tó tükréhez. Nem vala okom sorsom ellen zúgolódni. Hiszen a szerelem füzere nélkül való élet — hogy magamat szakmám műnyelvén fejezzem ki — nem jelent pozitív kárt, legfeljebb elmaradt haszonnak volt minősíthető.

Eletem nyarával ez megváltozott. Megismertem őt. Ő egy 15 éves bakfis volt (még most is az), a kinek pusztá gondolata is megrezgette szivem hurjait. Almodozó szeméi kékek valának mint a távoli hegyek, és tekintete oly sokat mondó, mint a — de nem. Végül is az író nem tollnok és a tollnok nem író. (csak írrok). En fel tudom venni esetem tényálladékat és ki tudom domborítani a lényeges mozzanatokot, de nem tudom leírni őt. Mi szerettük egymást tiszta platonikus szerelemmel. Egymás szeméből olvastattuk a határtalan, a láugoló szerelemet, de még nem beszéltünk róla soha. En már hetek óta készültem a vallomásra. Pontosán kidolgoztam minden részletét. Képzetelem kifejtetté, hogy mint fogok hebegni én és mit fog válaszolni szemérmes pirulással ő. De a kiviteltre csak nem akart nyitni alkalom. Mert a mikor lett volna bátorságom, akkor nem voltunk egyedül és amikor egyedül voltunk akkor meg nem volt bátorságom. De a minap bátorító cselekedeteket tett ő egy esetleges vallomás kedvező fogadtatása ügyében, és ekkor iszonyuan erős elhatározás született meg bennem: a legközelebbi alkalmat feltétlenül fel fogom használni. Elhatározásom erős és szilárd volt, mint a mártírok meggyőződése. Tisztelettel hajoltam meg ön-magam előtt, ily bátor elszántságot érezve keblemben.

Es az alkalom nem sokáig várattott, mert egyedül maradtunk a kerti lugasban. Mindketten reszkettünk. Tudtuk, hogy két perc múlva megfogjuk egymást csókolni.

A sors azonban másképen akarta. De ne előzük meg az eseményeket.

— Ilonka, — szóltam meg iszonyuan tremolázva.

Ilonka örömtől ragyogva és rendkívül kegyes buzditó pillantásokat vetve rám, ült mellem.

— Már régóta akarok magának valamit mondani.

— Ugyan mit?

— Ó édes angyalom, szivem, egyetlenem, kimondhatatlanul szeretlek.

— Szeretlek, — susogta ő alig hallhatóan és ezzel boldogan mosolyogva lehunyta szemét. A kölcsönkönyvtár révén alapos értesülései voltak egy kellően fölszerelt szerelemi vallomás szabályszerű kellekei tekintetében.

En ugyanezen a réven tudtam köteletségemet és így szóltam magamban: No most, János, elérkezett a pillanat, amelyért érdemes volt még élned életednek ezt a huszadik kánikuláját.

Ekkor, ő irtoztatos pillanat, megeredt az orrom vére. Óma rémulattal szedtem elő zsebkezdőmet és mindenféle lélegzései manipulációival igyekeztem megállítani a bőszültén csörgő forrást.

Ilonka a kölcsönkönyvtári regények értelmében tulságosan hosszúnak találta a várakozást és bátorítólag valamivel hangosabban sutogta:

— Szeretlek.

Mint egy éles beretva úgy nyilallott ez a szó a szivembe.

— Csacsi.

En rendkívül szégyeltem magamat. Így ültünk egymás mellett szóltanul, resignáltan. En így

fóhászkoztam elkeseredésemben: Uram, Istenem, engedd, hogy folyjon ki belőlem az egész és ne éljem túl ezt a napot.

Mi vala hozzám képest Tantaluss? Semmi. Ő gyümölcsök között ült s ha utánuk nyult, eltűntek. En, hogy úgy fejezzem ki magamat, csókok között ültam és midőn utánuk akartam nyulni, az orrom vére megindult. Amekkora különbség van egy görög dinnye és Huska csókja között, olyan nagy különbség van köztöm és Tantaluss között. Isten nem hallgatta meg fentebbi főhászomat, de mire a vérzésem elállott, már ott volt körülöttünk az egész háznép.

Busan sóhajtám Bánk bánnal:

— Nincs a teremtésben vesztes csak én!

Ilonka megharagudott:

— Még ő beszél, hogy nincs a teremtésben más vesztes csak ő.

Azóta ki nem állhatott engem, s midőn valaki udvarolni kezdett neki, mindig azt kérdezte tőle:

— Apropos, nem szokott magának az orra vérzeni?

S.

HIREK.

Augusztus 4. Szombat. Róm. kath. naptár: Domonkos. — Protestáns naptár: Domonkos. — Görög-keleti naptár (juliuss 28.): Fókasz. — A nap két 4 óra 28 perczkor, nyugszik 7 óra 9 perczkor.

Szabadságharcos emléktárgyak országos múzeuma (színházépület. II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola. földszin.

Augusztus 8. Városi közgyűlés, délután 5 órakor.

Hadseregparancs.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Korán és váratlanul kellett az én nagybátyám: Vilmos főherceg ur tüzérségi főfelügyelőnek és tábornagynak az élettől megválnia, az isteni gondviselés végzeténél fogva, alkotó kedvté tevékenysége közpelt szó-littatva el.

Mélyen megrendülve fájlalom En és Velem együtt az En hadseregemhez tartozók e nemes, lovagias katonának, e minden katonai erény mintaképének fájdalmas elvesztését s mindenekelőtt gyászolva áll ma az En tüzérségem ama tábornok ravatalánál, ki harmincz esztendő óta az ő élén ragyogott.

Továbbra is éljen tolvást az elköltözöttnek szelleme e fegyverzetben, melyért az ő szive atyai gondoskodással oly melegen dobogott és melyet ő soha sem fáradó munkásságában a folytonos tökélyesülés ösvényén vezetett.

Teljes bizalommal helyezem En főfelügyelője eme hagyományát tüzérségem kezébe; tisztelje és őrizze meg az ő tündöklő emlékezetét még a legtávolabbi időkben is.

Hogy változhatatlan hálámnak maradandó kifejezést adjak s hogy az En hadseregem a dicsőült magas érdemeinek emlékezetét mindig megőrizze, indítva érzem Magamat elrendelni, hogy a Vilmos főherceg nevét viselő, 3. számú hadtest-tüzérségi ezred az ő Istenben nyugvó Tulajdonosának nevét örök időkre megtartsa és viselje.

Schönbrunnban, 1894. évi augusztus hó 2-dikán.

Ferencz József, s. k.

— A hivatalos lapból. A király Ondrus Ágost pénzügyi titkárnak, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, sok évi busgó szolgálata elismerésül, a pénzügyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A király születésnapja. E hó 18-án lesz a király születésének hatvanegyedik évfordulója. Az évfordulót — mint minden évben — úgy az idén is megüli Arad város polgársága. Délelőtt tíz órakor a minorita-atyák templomában istentisztelet lesz, melyen jelen lesz a városi, megyei és az összes tisztviselői kar. A várban katonai díszszel ünnepelik meg a király születése napját.

— Dessewffy püspök állapota. Csanádegyházmegye főpásztorának egészségi állapota, mint értesülünk, nem egészen kielégítő. A beteg püspök Weinlechner bécsi egyetemi tanár tanácsára Badenbe ment, hol dr. Haszák törzskari főorvos gyógykezelése alatt áll. Remélhető, hogy Baden kénes-gyógyforrásai rövid idő alatt teljesen helyreállítják az egyházfejedelem régi jó egészségét.

— Közigazgatási bizottsági ülések. A radmelye közigazgatási bizottsága folyó hó 7-én délelőtt 9 órakor tartja a vármegyeház nagytermében Szathmáry Gyula kir. tan. alispán elnöklété alatt rendes havi ülését. Ugyanezen nap, délután 4 órakor ülésezik Aradváros közigazgatási bizottsága is. Az ülésre felhívjuk a két bizottság tagjainak figyelmét.

— Arad Leszkay mellett. A nagyvárad nyári szinkör jövő évi saionját illetőleg az ottani szinkör bizottság Leszkay András kérelmére tudvalevőleg azt az egyhangu határozatot hozta, hogy a szinkört jövő évre is Leszkay Andrásnak adják, mint a ki eddigi működésével és jelesül szervezett társulatával erre a bizalomra érdemessé tette magát. Ezen véleményüket átküldötték a tanácsnak is, mely pártolólág terjeszti azt a jövő héten tartandó városi közgyűlés elé. Valószínű, hogy városatyák is egyhangulag fognak hozzájárulni a közgyűlés határozatához. Ennél a kérdésnél a törvényhatósági bizottság egyik legtekintélyesebb tagja is szót emel és méltányolni fogja Leszkay eddigi érdemeit. A rad város szinkör bizottsága különben Nagyvárad város törvényhatóságához is intézett egy meglehangu átiratot Leszkay érdekében, mely tegnap érkezett oda. Az átirat részletesen fejtegeti úgy Arad, mint Nagyvárad szinkör érdekeit; egyszerű-mind a vidéki szinkör ügyének, melyet Leszkay hivatásszerűleg karol föl — a két város részéről méltán várható támogatására kéri a törvényhatósági közgyűlést.

— Halál gondatlanságból. Kovacsinczról írja lapunk levelezője: Rendes napi munkáját végezte Rusz Juon, idevaló lakos, ott-hon csak a felesége, s kis gyermeke volt. Az anya is el volt foglalva, s nem ügyelhetett leányára, ki játék közben az udvaron levő vízcsészába esett, s abban meg is fulladt. A gondatlan szülő ellen megtették a feljelentést.

— A bosszuálló szerető. A mai cselédek valóságos mintaképe Csipai Viktoria, a radi szolgáló, ki tegnap nagy gangosan odaállított a gazdája elé azzal, hogy ő nem szolgál tovább. El akar menni. A gazdája nem is tartóztatta, csak figyelmeztette a szabályzatra, mely két heti felmondás időt ad a felek bármelyikének. Annak letelte után hajlandó volt cselédjét elbocsátani. Az azonban rögtön menni akart, s mert hogy ez nem sikerült neki, elment Kovács Gábor heteshez, kit szerelmével boldogított, s felszólította azt, hogy álljon bosszút a rajta ejtett sérelmekért. Kovácsnak nem kellett sok biztatás, szive mosogatóbálványának gazdáját saját lakásán megtámadta, s megverte. Most magának megsértés és súlyos testi sértésért kerül a törvényszék elé.

— A legolcsóbb deszka. Az aradi rendőrség egyik ismert alakja, Sinkó Gergely a legolcsóbb deszkákat kedveli. Mivel pedig a legolcsóbb a potya, s ahhoz egyenes uton nem jut, hát — lop. Tegnap is kiment kocsival az egyik fatelepre, hol az elárusítónak azt mondta, hogy az irodában már fizetett, s megrakta a szekerét deszkával, aztán re bene gesta, elhajtott. De Sinkó ur elszakított jól kieszelt tervében, mert elcsípték, s a bíróság elé állították, hol tagad ugyan, de eredmény és hatás nélkül.

Vannak még csodák. A kafarnaumi százasos óta sok csoda történt, vagy legalább olyan dolog, ami csodaszámba megy. Az egyik embernek nem volt szája, a másik három szemmel nézte a világot, ismét másikkal bővér volt a tekintetében. Szaftos Kati, a r a d i leányának is van valami hatalma a férfiakon, legalább a feljelentés azt igazolja. Egy uriember jött feltegnap az alkaptányhoz, s kérte, hogy helyezze biztonságba Szaftos Katit, mert, az őt megrontotta. A kérdészködések nyomán kiderült, hogy az ur néhelen korábban szeretete Szaftost, most pedig szeretné a feleségét, de nem bírja, mert Szaftos megrontotta.

Felhívás. Felkértenek a „Kölcsy dalkör” t. működő igazg. választmányi tagjai, miszerint ma (szombaton) este 8 óra-
kor az egyet helyiségében fontos ügyek megbeszélése végett teljes számban megjelenni sziveskedjenek. — Az elnökség.

A kolera. Napról-napra szomorubbak, vésztlóbbak a Galicziából érkező kolera-hírek. Szinte lehetetlen, hogy hozzánk is el ne látogasson az emberirtó rém, hacsak minden kitalálható eszközzel meg nem akadályozzák bejutását. A galicziái egészségügyi táblázatos kimutatás szerint a meglátogatott tartományban április 7. óta, a mikor az első koleraesett konstatálták, július 31-ig összesen 687-en betegedtek meg kolerában és 325-en haltak meg. Még mindig megvan tehát a félelmes arányszám a megbetegedések és a halálozások közt. Ötven perzentje a betegeknek meghal. Sőt a járvány főfészkeiben, Zaleszczykiben és Borszozovban még magasabb a halálozási százalék, a mennyiben az előbbi városban 282 beteg közül eddig meghalt 167, az utóbbiban pedig 167 közül 128, a mi több, mint 75 százalék! Krakóban tegnapi mára három megbetegedés, 2 halálest, Krakó kerületben egy megbetegedés, Wieliczka kerületben 1 megbetegedés, 3 halálest, Zaleszczyki kerületben 14 megbetegedés, 10 halálest, Kolomea kerületben 1 megbetegedés, 1 halálest, Czorkow kerületben se megbetegedés se halálest, épen ugy Seybusch kerületben, Thumacz kerületben 3 megbetegedés, 4 halálest, Husistynban 6 megbetegedés, 2 halálest, Horodenkában 5 beteges, 3 halálest és Borszozovban 12 megbetegedés és 5 halálest fordult elő. A Visztula vidékén, Orosz-Lengyelországban a kolera állása a következő: Varsóban négy nap alatt 87 megbetegedés volt és 47 halálest, Varsó kormányzóságban három nap alatt 191 megbetegedés és 108 halálest, Kielce kormányzóságban 256 megbetegedés volt és 115 halálest, Plozk kormányzóságban négy nap alatt 113 megbetegedés, 61 halálest, Radom kormányzóságban három nap alatt 183 megbetegedés, 107 halálest, Siedlec kormányzóságban pedig hat nap alatt 43 megbetegedés és 17 halálest volt. Elrettentő számok! — „Trawe” gözös megfigyelés alá helyezett összes utasait tegnap egészségesen bocsátották el a kórházból. A megfigyelést azért rendelték el, mert a gözös fűtője Pétervárról Lübeckbe menet kolerában meghalt. Rotterdamban ma a polgármesteri hivatal közzétette, hogy július 27-én egy idegen hajón egy gyermek meghalt. Ázsiái kolerában.

Köszönetnyilvánítás. Nagyságos Hauser Károlyné urnó, az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület nagyérdemű elnöke, néhai Hirschmann Rozália, az isr. nőegylet volt elnöke emlékének tisztelőtéré, az isr. nőegylet javára 10 frtot adományozni méltóztatott, mely kegyeletes és nagylelkű adományért hálás köszönetét fejezi ki Steinhart Rozália alelnök.

Köszönet. Az aradi isr. árvaház ifjúsági könyvtárának gyarapítására újabb adakozni sziveskedtek: Bing Adél és Jani 8 kötet és Groszmann Alfréd és Emil 12 ifjúsági iratot. E szives adományokért őszinte köszönetét fejezi ki Bing Vilmos htk. elnök.

Pályázatok. Adótisztai áll. a kassai pénzügyigazgatóság kerületében 14 n. a. — Pénzügyi-
bírói szemlései, több fővigyásói és vigyásói áll. a gosi pénzügyigazgatóságnál 14 n. a. — Iroda-

tisztai áll. a temesvári pénzügyigazgatóságnál 8 hét alatt.

TANÜGY.

(—) Iskolai értesítés. Az aradi ág. hitv. ev. 4 osztályu fiúiskolában a beiratás folyó évi szeptember hó elsején, a tanulás pedig szeptember 5-én kezdődik. A tandíj egy évre: ág. h. ev. tanulóknál 3 frt, más vallásuaknál és vidékieknél 4 frt. Azonkívül fizet minden tanuló könyvtárra 30 krt és a tanítói nyugdíjalapra 15 krt. A beiratáshoz az újraoltási bizonyítvány is szükséges. Ezen felkezeti jellegű iskolában teljesen a városi iskolák tanterve szerint történik a tanítás. Az újonnan megválasztott tanító László János, hogy sok szülő kívánságának eleget tegyen, a III. és IV. osztályban a német nyelvet is fogja tanítani. Ugyanezen tanító a város összes iskoláiban ág. h. ev. növendékeket az egyházi énekben fogja hetenként egy órában oktatni. Iskolánkban első sorban ág. h. ev. tanulókat vétetnek fel, még pedig osztályonként 15, legfeljebb 20. Felhívjuk a körülményre az érdeklődő szülők becses figyelmét és tudatjuk, hogy jelentkezéseket már most is elfogad a lelkeszi hivatal. Az egyházi elnökség.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi asztalossegédek szakegylete pénztára javára augusztus 19-én, (vasárnap) a „Magyar Korona” szálloda kerthelyiségében szavallatokkal egybekötött táncvizigalmat rendez, személyjegye 50 kr. családjegye 1 frt 20 kr. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a teremben fog megtartatni. Kezdeté 8 órakor.

(=) A Csermői önk. tűzoltó egylet felszerelésének beszerzésére f. évi augusztus hó 12-én, a casinó kertben népnépz. tűzijáték és díjazott versenyekkel egybekötött táncvizigalmat rendez, a b. gyulai első zenekar közreműködésével. Belépti-díj 50 kr., családjegye 1 frt. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtázva lesznek.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* A „Külföld” utolsó száma igen élvezetes tartalommal jelenik meg, a mely tanubizonyítást tesz a szerkesztők: Csarhalmi H. Irén és Gerő Attila ritka ügyességéről és finom műziséseiről. Zola szenzációs regényén a „Lourdes”-on kívül, mely a napokban jelent meg, fel-tűntet kelte Párisban, még egy érdekes angol regényt, egy szép olasz, valamint egy dán novellát és három remek verset Hamerlingtől, Sully Prudhommetól és a héber költszet két gyöngyét. Azonkívül hoz néket különösen érdeklő nemzetgazdasági cikket és a nagy párisi Bon marché divatvezető érdekes ismertetését. A lapot, melynek előfizetési ára negyedévenként 2 frt 60 kr, minden olvasónk figyelmébe ajánljuk. Mutatvány-számokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal, Budapest, Nádor-utca 15. I. em.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Hamis eskü vádja alatt állott tegnap a kir. törvényszék előtt Lufferr Antalné helybeli kádár mester neje, a ki fősküt tett arra, hogy a Vuk M. és fia özégtől 300 frt értékű árukat meg nem rendelt, át nem vett és a kereseti összeggel nem tartozik. A panaszos képviselőjében Wallfisch Mór a tárgyalásnál egy okmányt mutatott fel, melyet vádolt aláírt s melyben foglaltatik, hogy 300 frtig terjedő hitel erejéig panaszolt a férjeért, a ki a kérdéses árukat vásárolta, kötelezettséget vállalt magára. Az okmány aláírásánál tanuk jelen nem voltak, s miután panaszolt tagadta, hogy az okmány előtte felolvassa és megmagyarázva lett ennek bizonyító ereje az elmarasztalásra elegendő alapot nem nyújtott. Másrészt Wallfisch Mór neje is visszavonta a vizsgálóbíró előtt tett terhelő vallomásokot, így a törvényt alkalmazó bíróság, mely Zubor Gyula elnök, Földes János és Szalay Béla dr. bírákból állott, Avarffy Ferencz ügyvéd meggyőző erejű védbeszédének meghallgatása után Lufferrné a vád és következményei alól fölmentette.

§ Apa és fia az anya ellen. Deák Györgyné, a r a d i lakosnő ellen saját ura és fia vallott a kir. törvényszék előtt. Azzal vádolták ugyanis, hogy lakójának padlásáról szirt lopott és ezt a vádat a férj és fia erősí-

tette. A törvényszék azonban nem fogadta el ezek vallomását s az asszonyt felmentették.

§ Fatolvajok. Káli András és Jeczki István pécskai legényeknek elfogyott a tűzifájok a mult télen. Nem sokat törték a fejüket, hogy honnan vegyének, gondolták, van elég Sohaóer Fülöpnek, a pécskai fakeskedőnek, telik onnan. Egy csikorgó téli éjszakán keresztül is vitték azt, mit elgondoltak és egy ől tűzifát közös erővel elloptak. Az aradi kir. törvényszék 3-3 havi börtönre ítélte a fatolvajokat a tegnapi végtárgyaláson.

TÁVIRATOK.

A püspökök jövedelme.

Budapest, aug. 3. (Saj. tud. távirata.) Csak most szivárgott ki, hogy a püspökök legutóbbi értekezlete minő fontos megállapodásra jutott. Samassa egri érsek indítványára ugyanis megállapodtak abban, hogy a congrua ne csak az alsó papság, de a főbb papok, kanonokok és püspökök javadalmát is arányosítsa. — Samassa eszméje szerint összegeznék az összes püspöki és káptalani jövedelmeket, azt arányosan felosztanák, és a megmaradt jövedelmeket egyházi, illetőleg iskolai célokra fordítanák. Ez a javaslat nagyot változtatna sok képtelen állapotban, aminő például a következő: a nagyváradi püspökségnek és káptalannak mintegy másfél millió jövedelme és csak 68 plébániája van; a szepesinek 50,000 frt jövedelem mellett 211 plébániája van. Igy lehetne aztán az alsópapság helyzetét is egyszerre rendezni. Samassát indítványa megtételére főkép az ösztökélte, hogy a püspökségek főkép a nemzetiségi vidékeken aránylag a legszegényebbek, pedig ép ott kellene eszközökkel birniok, hogy a magyarság érdekében tehessenek valamit. — Arról, hogy a püspökök e kétségkívül ép oly méltányos, mint hazafias megállapodásához a kormány mit mond, egyelőre nincs semmiféle értesülés.

Tanszerkiállítás Debreczenben.

Debreczen, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) A tanszerkiállítás fényesnek ígérkezik. Eddig 400 kiállító jelentkezett, köztük Ausztriából, Németországból és Svájczból. Budapest érthetetlenül távortartja magát. Ki van tűzve jutalmul 10 díszoklevél, 25 arany-, 40 ezüst- és 50 bronzérem.

Véres szerelmi dráma.

Zágráb, aug. 3. (Saj. tud. távirata.) Novotny pénztáros egy helybeli kávéházban lelőtte a kaszírót, mert megtagadta szerelme viszonzását. Azután önmagát lőtte meg.

A végtárgyalás Caserio bűnpörében.

Lyon, augusztus 3. (Saj. tud. távirata.) Caserio kihallgatásakor elfogóra vonatkozólag ezeket mondta: „sajnálom, hogy törömet az elnök mellében hagytam, különben az első ki utamba jött, leszurtam volna.

A tanukihallgatás során Leblanc kijelenti, hogy Caserio gyakran mondta, hogy az anarkista gyilkosságok üdvösek.

Sorell és más anarkisták szerint Caserio összeesküvés folytán gyilkolt.

A tanukat Caserio vallomásukban többször ingerülten félbeszakítja: „Hazudik! Nem igaz!” Az összeesküvés csak mese. „U csupán annyit mondott, hogy nehéz az elnököt Párisban megölni, mert őt ép úgy, mint a királyokat nagyon őrzik. Legjobb az ablakból lelőni.

Duvreuil védő — Carnotért sirva — kezdi meg védbeszédjét. (Caserio megvetően néz rá.) Vádoltat védeni alig tudja,

mert az minduntalan vadságáról tesz tanuságot. Említi vádlott örökké sóhajtozó édesanyját. (Caserio elkomolyodik, zokog.) Caseriot öröklött betegséggel beszámíthatatlannak tartja. (Caserio gunyosan mosolyog.) Védő megemlíti, hogy Casero családját általában gyilkos családnak nevezik. (Caserio elkezd keservesen sírni.)

Az ügyész vádlott beszámíthatóságát hangsúlyozza és a legszigorubb büntetést kéri. (Caserio gunyosan mosolyog.)

A tárgyalás ezzel véget érve, a bíró felteszi az esküdteknek a két kérdést, kik hosszú tanácskozás után Caseriot vétkeinek jelentik ki.

Ezután a törvényszék tanácskozásra vonul félre és télháromkor kihirdeti az ítéletet, mely halálbüntetésre szól. (Helyeslés.)

Caserio mozdulatlanul veszi tudomásul az ítéletet.

A kitódulók között valaki kiáltja. 'Eljén az anarkia!' A tüntetőt rögtön elfogták.

Anarkisták elfogatása.

Milano, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Sok anarkistát elfogtak, kik kiváló politikusok ellen merényletet terveztek.

A japán-kínai háború.

London, augusztus, 3. (Saj. tud. táv.) A kínai császár proklamációjában tudatja népével hadüzenetét, a melyben felhívja népét a japániai kiirtására. A háború kezd őrjási jeletet ölteni.

Hajótörött északsarki expedíció.

Gronsb, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Wellmann északsarki expedíciójának hajója a jégsziklákon hajótörést szenvedett. A hajóroncsokból a legénység házat épített.

Felrobbant lőporraktár.

Charkow, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) A lőporraktár felrobbant. A holttestek isszonyuan meg vannak csonkítva.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi gabnavásár.

- Saját tudósítónktól. -

Arad, augusztus 3.

Az esőzések következtében a késői tengeri vetéseknél középen aluli termésre számíthatunk. A tengeri ára folyton emelkedik, olyanira, hogy már ma is a másodrendű buza és tengeri ára közt különbség nincs. A kereslet sürgős, míg a hozatal alig felülírására méltó. Buza jó kínálattal volt. Kezdetben malmaink változatlan áron vásároltak, míg később, mikor látták, hogy kereskedőink tartózkodók, 10 krajczárral olcsóbb árakat fizettek. Más gabonaművekben a forgalom csekély volt, csakis árpadban volt nagyobb hozatal, mely elég jó vételkedv mellett 10 krajczárral magasabb áron kelt.

Eladatott. B u z a u j I. 100 mm 5 frt 70 krtól 6 frt 00 krig mmzként.

B u z a u j II. 600-700 mm. 6 frt 40 krtól 5 frt 70 krig mmzként.

R o z s u j 150-200 mm. 4 frt 60 krtól 4 frt 70 krig mmzként.

A r p a u j 200-300 mm. 4 frt 80 krtól 5 frt 00 krig mmzként.

T e n g e r i névleg 5 frt 30 krtól 5 frt 60 krig mmzként.

Z a b u j 50 mm. 5 frt 20 krtól 5 frt 40 krig mmzként.

R e p o z e U j 7 frt 30 krtól 7 frt 89 krig mmzként.

Az aratás.

- Saját tudósítónktól. -

Kovaszincz, aug. 3. Kovaszinozon július 31-től az eső szépen és csendesesen esik. A késői

kukoriczavetéseknek feltétlenül használ az eső, míg a jókori vetéseknek bár késő, de a reményt nem veszítik el a gazdák, hogy közepes termést kapnak. A föld jól átázott s remélni lehet, hogy a tengeri általában közep-termést fog adni. Legjobban használ az eső a már az éréshez közel álló szőlőnek, mely csaknem veszendőben volt, de most a szemek megteltek. Kitünő bor-termésre van kilátás. A szőlős gazdák öröme nagy. Csak egyéb csapás ne álljon be s a szüret igen vig lesz.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár forgalmi kimutatása 1894. jul. haváról.

I. Betételek.

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Betételek folyó hóban, Összesen, Visszaizetések folyó hóban, Álladék folyó hó végén.

II. Leszámitolás.

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Váltótárcza-álladék mult hó végén, Leszámitolt váltók folyó hóban, Összesen, Bejárt váltók folyó hóban, Váltótárcza-álladék folyó hó végén.

III. Előlegek folyó hó végén.

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Előlegezetett folyó hóban, Összesen, Bejárt előlegek folyó hóban, Álladék folyó hó végén.

IV. Felzárkózás kölcsönök.

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Előlegezetett folyó hóban, Összesen, Törlesztetett folyó hóban, Álladék folyó hó végén.

V. Pénztárforgalom.

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Bevételek folyó hóban, Összesen, Kiadások folyó hóban, Pénztári álladék folyó hó végén.

Arad, 1894. jul. 31-én.

Az Igazgatóság.

Az aradi polg. takarékpénztár-részv.-társ. forgalmi kimutatása 1894. július hóról.

Takarékpénztári betétek.

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Betétel folyó hóban, Összesen, Visszaizetés ugyanezen idő alatt, Álladék folyó hó végén.

Zárlólevél:

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Kibocsátott folyó hóban, Összesen.

Váltóleszámitolás.

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Tárczaálladék mult hó végén, Leszámitolt folyó hóban, Összesen, Beváltott és visszleszámit. ugyan-ezen idő alatt, Tárczaálladék folyó hó végén.

Előlegek értékpapirokra:

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Uj előlegek folyó hóban, Összesen, Visszaizetés ugyanezen időszakban, Álladék folyó hó végén.

Jelzálog-kölcsönök:

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Engedélyezetttek és kifizetve f. hóban, Összesen, Visszaizetés ugyanezen időszakban, Álladék folyó hó végén.

Pénzforgalom:

Table with 2 columns: Description, Amount. Rows include Álladék mult hó végén, Bevételek folyó hóban, Összesen, Kifizettettek ugyanezen időszakban, Készlet folyó hó végén.

Arad, 1894. július hó 31-én.

Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

Gazdasági és házi ipari eszközkiallást rendeznek Mártonvásáron folyó évi augusztus hó 12-15-ik napjain. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszter ur felhívása folytán azzal értesíti erről az érdekelteket és érdeklődőket, hogy az idő rövidségére való tekintettel mindennemű felvilágosításért közvetlenül a rendező-bizottsághoz Mártonvásárra forduljanak.

Sertés orbáncz lépett fel - mint levelezőnk írja - Győrökon. Emiatt a hatóság

zárlatot rendelt el, s így a környékből felhajtott sertéseket a gazdák nem értékesíthették.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi aug. hó 2. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilon felüli súlyban) 40.5-41.5 krig. Öreg közép (páronként 300-400 kilogramm súlyban) 40.-41.5 - krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilon felüli súlyban) 42.-42.5 krig. Fialat közép (pkint 251-320 kigr. súlyban) 42.5-43. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kigr. terjedő súlyban) 43.5-44.5 krig. II. Magyar második: Nehéz (páronként 280 kilon felüli súlyban) 40.5-41.5 krig. - Közép (pkint 220-280 kigr. súlyban) 41.-42. krig - Könnyű (pkint 220 kigr. terjedő súlyban) 43.-44. krig. - Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli súlyban) 42.-42.5 krig. Közép (páronként 220-260 kigr. súlyban) 42.-42.5 krig. - Könnyű (páronként 220 kigrig terjedő súlyban) 42.-43. krig. Sertéslétszám 1894. július hó 31-én volt készlet 185,737 darab. 1894. augusztus hó 1-én felhajtott: 5205 drb. 1894. augusztus 1-én elszállított 3579 drb. 1894. aug. 2-án maradt készletben 185,737 drb. - A hízott sertésüzletirányzata: változatlan.

Szűszület.

- Augusztus 8. -

Ma jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 34.75, kicsinyben 56.- hordó nélkül per 100 liter % beleértve 36 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsdé.

- Az 'Aradi Közlöny' távirati tudósítása. - Budapest, augusztus 3. d. u. 5 óra.

Table with columns: Term (Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Káposzta), Term (bánsági, márosvidéki, pestvidéki, fejérmegyei, bácskai, I-ös rendű, II-od rendű, takarmány, égetni való, sörfűszedői), Term, Irány (frt/100kg, ár), Irány (frt/100kg, ár).

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén. Budapest, 1894. augusztus 3.

Table with columns: Term, Term, Term. Rows include Magyar aranyjáradék 4%, Magyar koronajáradék 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar esüst 4 1/2%.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. D. (A. Kamarás.) A levél elment. A pályázat aug. 28-án délután 5 órakor jár le. A kérvény az aradi fűszőlőgyárakhoz intézendő. Z. A. (Kovaszincz.) Csak a hirdetések közt lehetne közéletűnk.

VIZJELZÉS.

1894. évi augusztus hó 3-án reggel 7 órakor észlelt víz-állások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérésén.

Table with columns: Észlelési állomás, Hőmérséklet, Időjárás, Vizállás, Megjegyzés. Rows include Branyicska, Arad, Makó, Szeged, Gyoma.

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A - jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1894. augusztus 3.

A m. kir. folyamernőki hivatal.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Hirdetmény.

Közhirre tetetik, hogy a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1895. évre érvényesül birandó névjegyzékének összeállítására alapul szolgáló adóhivatali kimutatás a f. évi augusztus hó 4 től augusztus hó 11-ig bezárólag betekintés s esetleg felszólamlás végett a polgármesteri hivatalban kitétetett.

Arad, 1894. évi július hó 31.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

16063/94. I. szám.

673. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő pályavendéglob bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdtetetik.

A bérlet 1895. évi január hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1897. évi december hó 31-ig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a borítékon »Ajánlat a gyulafehérvári pályavendéglob bérletére« felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve f. évi november hó 20-án déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújthatók be.

Bánompénz fejében 100 azaz száz o. é. forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi november hó 30-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő. Takarékpénztári betétkönyvek letétyánant nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszege való tekintet nélkül történik.

Arad, 1894. évi július hóban.

Az üzletvezetőség.

15303-894. sz.

3-3

HIRDETMEY.

A nagymélt. m. kir. pénzügyminiszterium 55863 | 894. sz. intézvénye alapján közhirre teszszük, hogy az o. é. egyforintos államjegyek a magánforgalomban csak 1895. évi december hó 31-ig fogadandók el, az állami pénztárak és hivatalok ezeket az államjegyeket pedig csak 1896. évi június hó 30-ig fogadhatják el. 1896. évi július hó 1-től 1899. évi december hó 31-éig ezeket az o. é. egyforintos államjegyeket már csak a váltó pénztári teendőkkel megbízott állami pénztárak, valamint a cs. és kir. közös központi pénztár Bécsben fogadják el átváltás végett, s hogy 1899. évi december hó 31-ke után ezek az állami jegyek többé sem fizetékpen el nem fogadtatnak, sem át nem váltatnak.

Arad, 1894. július 27.

A városi tanács.

Magy. kir. államvasutak.

91559/94. szhoz.

3-3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1895. évben, esetleg 3 éven át szükséges acél és vasnemű anyagok szállítása biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 28-án déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi augusztus hó 27-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 75. sz.) megtekinthetők. Budapest, 1894. július hóban.

Az igazgatóság.

Felhívás.

Felhívjuk Arad sz. kir. város törvényhatósági területén mindazokat, kik az 1896-iki ezredéves országos kiállítás II-ik jelenkori főcsoportjában, ugymint: a mezőgazdasági csoportban, melyhez tartozik a mezőgazdaság, kertészet, szőlészet, borászat, állattenyésztés, méhészet, halászat, selyemtenyésztés, tejgazdaság, mezőgazdasági szakoktatás, továbbá az erdészeti csoportban, melyhez tartozik az erdészet és vadászat — részt venni akarnak, ez iránt f. évi augusztus hó 25 ig nevék és lakásuk pontos megjelölésével írásban vagy szóval Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalában jelentkezzenek.

A II-ik jelenkori főcsoport, t. i. a mezőgazdasági, az erdészeti és vadászati csoportok részletes programja jelen felhívás száma alatt Arad sz. kir. város levéltárában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1894. július hó 28-án.

A városi tanács.

989 | 894. gazd. sz.

704. 3-x

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a közlegelőbeli 3. számú eddig Vljakó József és társai által haszonbérrelt 130²⁴/₁₁₁₀ holdnyi szántó földnek 5 holdas parcellákban való bérbeadása iránt folyó évi augusztus hó 6-án d. e. 9 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: holdanként évi 15 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási-ár 10 %-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújthatók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1894. évi július hó 28-án tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
aljegyző.

Magy. kir. államvasutak.

95305/94. szhoz.

725. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1894. évi szeptember hó elsejétől december hó végéig szükséges 800 métermázsza csepü vagy 900 métermázsza jutefonál és az 1895. évben szükséges 1600 métermázsza csepü vagy 1800 métermázsza jutefonál szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet, melyre részletmennyiség szállítására is tehető ajánlat.

Az ivenként 50 kros okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1894. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál benyújthatók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt csepü értékének 5%-a legkésőbb 1894. évi augusztus hó 30-ikának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő

A szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 129381/91. sz. általános szállítási, a csepü szállítására vonatkozó 40322/92. sz., és a jutefonál szállítására vonatkozó 94683/92. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módzatok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módzatok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltár beszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1894. július hóban.

Az igazgatóság.

Felhívás.

Az 1883-ik évi XLIV. t.-cz. 36. §. a) bekezdése értelmében közhirre tetetik, hogy az 1894. évre kivetett állami és községi adók, törvényhatósági utadó, hadmentességi díj, iparkamarai díj és szárazér szabályozási költségek előírása befejeztetett.

Felhivatik ennélfogva Arad sz. kir. város adóköteles közönsége, miszerint az 1894. évre kivetett közadó tartozásait f. é. aug. 8-ig annál inkább előirassa, mert mulasztás esetén 5 frtig terjedhető pénzbírsággal lesz büntetendő.

Arad, 1894. júli 27.

A városi tanács.

708 | 894. gazd. sz.

3-3

Árverési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi bérház épület II-ik emeletén lévő 3. számú 5 utca szobából s mellékhelyiségekből álló lakásnak f. évi november hó 1-jétől való bérbeadása iránt f. évi aug. hó 10-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 520 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújthatók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1894. évi július hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
aljegyző.

1600/1894. pm.

3-3

Hirdetmény.

Néhai Pálffy Józsefné szül. Kishalmy Klementina emlékeztérére idősbb Kishalmy Ferencz ur által tett alapítvány 4000 frtnyi tőkéjének 200 frtot tevő egy évi kamatai, mint kiházásitási vagy üzlet berendezési segély összeg a f. é. augusztus hó 19-én egy, az aradi polgári jótékony ndegylet árvaházában nevelt kifogástalan erkölcsiségű szorgalmas árvának, vagy egy oly egyennek, ki szintén a nevezett árvaházban neveltetett s mint nagykoru lcp házasságra, vagy kezd üzletet — ki fog adatni.

Azok tehát, kik ezen segélyt elnyerni óhajtnak s a megjelölt minősítéssel bírnak, felhivatnak, hogy kérvényüket hozzám f. é. augusztus hó 17-ig benyujtsák.

Arad, 1894. évi július hó 24-én.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

14863/894.

3-3

Hirdetmény.

Az Oroszországban ujabban nagyobb mérvben terjedő és Galicziában és Bukovinában felmerült kolera esetek alkalmából a nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur által 58167/894. sz. a. kiadott körrendelete nyomán ezennel közhirre tetetik, hogy mindazon szállodások, vendéglők, valamint magán felek, kikhez Oroszországból, Galicziából, Bukovinából és Porosz-Szülleziából utasok érkeznek, kötelesek az a kapitányi hivatalnál azonnal bejelenteni, s ha az ily utazókban kolera gyanus tüneteket (hasmenést, hányást) észlelnek, azt szintén a kapitányi hivatalnak, vagy a kapitányi hivatal által az utas egészségének megfigyelésére kirendelt hatóság közegnek haladéktalanul bejelenteni, mert az ebből mulasztás, mint hőzegészségügyi kihágás fog büntettni.

Arad, sz. kir. város tanácsától 1894. évi július hó 18-án.

A városi tanács.

Hirdetmény.

Az első aradi gyártelep részvénytársaság Sége külvárosban fekvő szeszgyára vizeinek a Holtmaros — most már élőviz-csatornába való levezetésére szolgáló, a nevezett külvárosi Eke-utcán a városi téglaverő helyeken átvonuló, fából tervezett csatornából álló vízi művek létesítésére engedélyért folyamodván, ezen kérvényt a hozzá csatolt tervekkel, valamint ezen tervekre tett szakértői véleményekkel, úgy a kurturmérnöki hivatal észrevételeire a kérvényző által bemutatott nyilatkozattal együtt 1894. évi július hó 25-től augusztus hó 25-ig terjedő 30 napra hivatalos helyiségemben közszemlére kiteszem.

Egyidejűleg a kérvény tárgyalására 1894. évi szeptember hó 17. napjának d. e. 10 óráját határidőül, tárgyalási helyül pedig Arad sz. kir. város székházának tanács termét kitűzöm.

Egyidejűleg mindazokat, a kik a kérdés alatti vizimű által érdekelvők, felhívom, hogy a mű létesítése ellen netáni ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel alatt írásban, akár a tárgyalás alatt szóval annál inkább elbádják, minthogy ellen esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Aradon, 1894. évi július hó 19-én.

Salacz Gyula
kir. tanácsos. polgármester

15140 | 894.

3-3

Hirdetmény.

Az 1883-ik évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében közhirre tétetik, hogy a folyó 1894. évre érvényesített hadmentességi díj, valamint a III. oszt. kereseti- és nyilvános számadásra kötelezett vállalati adó után kivetett általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstrom a városi adóügyi osztály I. sz. helyiségében július 31-én kezdődő 8 napi közszemlére azon czélból tétetik ki, hogy azokat ezen idő alatt az érdekeltek betekintetvén, esetleges kifogásait a kir. pénzügyigazgatósághoz beadandó kérvényben elbádhassák és pedig azok, kik a jelzett adónemmel ez évben először vannak megróva, ezen adónemnek adókönyvecskéikbe lett előírásától számított 15 nap alatt, azok pedig, kik a kifogásolt adóczi- men már a múlt évben is meg voltak róva, a lajstromok közszemlére tételétől számított 15 nap alatt.

Arad, 1894. július 27.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm. 51 9-02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhirre tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8%, a melyből tőke törlesztésre esik 2%, 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

Gabona-bevásárlás.

A cs. és k. 7. hadtest intendánsága kereskedelmi szokvány szerint raktárszerű minőségű 3,000 métermázsa búzát, 8,400 mm. rozstot vagy kétszerest és 44,150 mm. zabot vásárol be, és pedig:

Temesváron	300 mm. búzát,	2150 mm. rozstot,	(kétszeres)	10,650 mm. zabot.
Aradon	800	2900	15,900	
Szegeden	500	3350		
Nagyváradon	800	—	17,600	

Beszállítandó 1894. szeptembertől 1895. májusig.

Csakis minta után vásároltatik be. A beszállítandó gabonának legalább oly minőséggel kell birnia, mint a benyújtott minta. A tisztaság tekintetében a raktárszerű tisztaság (a szokványfüzet II. cikkje) követeltetik.

Az 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt eladási ajánlatoknak 1894. évi szeptember hó 5-ik napján délelőtt 10 óráig a 7. hadtest intendánságánál Temesvárott kell beérkezniök.

Az ezen bevásárlásra nézve alapul szolgáló, Temesvárt, 1894. évi augusztus hó 1-én kelt szokványfüzet az alulirott intendánságnál és a temesvári, arad-vári és nagyváradi élelmezési raktárnál, továbbá a szegedi élelmezési fők-raktárnál a szokásos hivatalos órák alatt mindenki által megtekinthető. Ugyanaz minden nyomtatóiv után 4 kr lefizetése mellett minden élelmezési raktárnál megszerezhető.

Különben a több lapokban megjelent és a közigazgatási hatóságoknak és érdekelt testületeknek közvetlenül beküldött hirdetményekre utaltatik.

Temesvárott, 1894. évi augusztus hóban.

A cs. és k. 7. hadtest intendánsága.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság” könyvnyomdájában.